

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

23.08.2019թ.
ք. Երևան

Քաղաքացիական գործ
թիվ ԵԴ/30128/02/18

ՈՐՈՇՈՒՄ

Թիվ ԵԴ/30128/02/18 քաղաքացիական գործի
ընդդատությունը որոշելու մասին

**1.Գործի դատավարական նախապայմությունը և ընդդատության հարցի
լուծման համար էական նշանակություն ունեցող հանգամանքները.**

«Կոնվերս բանկ» ՓԲ ընկերությունը հայցադիմում է ներկայացրել Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան (այսուհետ՝ Դատարան) ընդդեմ էմմա Սաշիկի Ղազարյանի՝ գումար բռնագանձելու պահանջի մասին:

Հայցադիմումում, որպես պատասխանողի հասցե, նշվել է «ք. Երևան, Ծիածան 4փ., 24» հասցեն:

Դատարանի (դատավոր՝ Ս. Երիցյան) 11.01.2019թ. որոշմամբ հայցադիմումն ընդունվել է վարույթ:

Էմմա Ղազարյանին ք. Երևան, Ծիածան 4փ., 24 հասցեում ուղարկված դատական ծանուցագիրը Դատարան է վերադարձվել «Երևանում Ծիածան փողոց չկա», նշումով:

27.02.2019թ. Դատարանում ստացվել է հայցվոր ընկերության գրությունն այն մասին, որ էմմա Ղազարյանի տվյալների ուսումնասիրության արդյունքում պարզվել է, որ վերջինիս հասցեն է ՀՀ Արմավիրի մարզ, գ. Ծիածան, 4-րդ փողոց, 24 տուն հասցեն:

Պատասխանողին ՀՀ Արմավիրի մարզ, գ. Ծիածան, 4-րդ փողոց, 24 տուն հասցեով ուղարկված դատական ծանուցագիրը Դատարան է վերադարձվել «չպահանջված» նշումով:

Պատասխանող էմմա Ղազարյանի պատշաճ ծանուցումն ապահովելու նպատակով

Դատարանը 22.03.2019թ. գրություն է ուղարկել ՀՀ Արմավիրի մարզի Ծիածանի համայնքապետին, որին ի պատասխան, Ծիածան համայնքի ղեկավարի 08.04.2019թ. տեղեկանքով հայտնվել է այն մասին, որ Արմավիրի մարզի Ծիածան համայնքի 4-րդ փողոցի 24 հասցեում հաշվառված էմմա Ղազարյանը բացակայում է բնակության վայրից: Ըստ ունեցած տեղեկությունների, վերջինս ամուսնացել է, սակայն գտնվելու վայրի մասին տեղեկությունները բացակայում են:

Դատարանը պատասխանողին ուղղված դատական ծանուցագիրը միաժամանակ տեղագրել է Հայաստանի Հանրապետության հրապարակային ծանուցումների պաշտոնական ինտերնետային կայքում:

20.06.2019թ. Դատարանը որոշում է կայացրել գործը ՀՀ Արմավիրի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի քննությանը հանձնելու մասին՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ.

«ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 21-րդ հոդվածի համաձայն՝ հայցը ներկայացվում է պատասխանողի հաշվառման (գտնվելու) վայրի, իսկ քաղաքացու՝ հաշվառման վայր չունենալու դեպքում՝ բնակության վերջին հայտնի վայրի առաջին ատյանի դատարան, եթե այլ բան սահմանված չէ սույն օրենսգրքով կամ Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով:

Վերոնշյալ հոդվածի վերլուծությունից հետևում է, որ օրենսդիրը որպես տարածքային ընդդատության հիմնական կանոն սահմանում է քաղաքացիական գործերի ընդդատությունն ըստ պատասխանողի բնակության վայրի: Հետևաբար ընդդատության հիմնական կանոնի կիրառման պայմաններում դատարանը կարող է քննել այն գործերը, որոնք ներառված են տվյալ դատարանի դատական տարածքում:

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 25-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ Դատարանը գործը հանձնում է այլ դատարանի քննությանը, եթե գործը քննելիս պարզվել է, որ այն վարույթ է ընդունվել սույն օրենսգրքի 24-րդ կամ 138-րդ հոդվածով սահմանված կանոնների խախտմամբ:

Վերոնշյալ հոդվածի վերլուծությունից հետևում է, որ դատարանի մոտ ծագում է պարտականություն քաղաքացիական գործն ըստ տարածքային ընդդատության ուղարկել այն դատարան, որի դատական տարածքում ներառված է պատասխանողի բնակության վայրը:

Տվյալ դեպքում հայցադիմումում պատասխանող էմմա Սաշիկի Ղազարյանի հասցեն նշված է՝ «ՀՀ, ք. Երևան, Ծիածան 4 փ. 24»:

ՀՀ Արմավիրի մարզի Ծիածան համայնքի ղեկավարի կողմից 08.04.2019 թվականին տրված տեղեկանքի համաձայն՝ էմմա Սաշիկի Ղազարյանը հաշվառված է Արմավիրի մարզ, Ծիածան համայնքի 4 փողոց, 24 հասցեում, որը գտնվում է ՀՀ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի դատական սպասարկման տարածքից դուրս, հետևաբար Դատարանը գտնում է, որ սույն քաղաքացիական գործն ընդդատյա չէ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին»:

Հարկ է նշել, որ քննարկվող քաղաքացիական գործով պատասխանող էմմա Ղազարյանի կողմից տվյալ գործի տարածքային ընդդատյան վերաբերյալ առարկություն չի ներկայացվել:

17.07.2019թ. թիվ ԵԴ/30128/02/18 քաղաքացիական գործն ուղարկվել է ՀՀ Արմավիրի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան:

ՀՀ Արմավիրի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի (դատավոր՝ Մ. Սիմոնյան) 02.08.2019թ. որոշմամբ գործն ուղարկվել է ՀՀ վճռաբեկ դատարանի նախագահին՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ.

«Տվյալ դեպքում «Կոնվերս բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը 06.12.2018 թվականին հայց է ներկայացրել ՀՀ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան, որով պատասխանող նշել է էմմա Սաշիկի Ղազարյանին (հասցե՝ ք. Երևան, Ծիածան 4 փողոց, 24 տուն):

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգիրքը սահմանելով մինչև հայցադիմումը վարույթ ընդունելն ընդդատության կանոնների պահպանման ստուգելու պահանջը, դրանից հետո որոշակի հանգամանքների ի հայտ գալու դեպքում սահմանել է ընդդատության փոփոխության կարգ՝ այն պայմանավորելով կոնկրետ հանգամանքներով: Դրանք են՝ առաջին՝ երբ հայցադիմումը վարույթ է ընդունվել սույն օրենսգրքի 21-րդ կամ 22-րդ հոդվածով սահմանված ընդդատության կանոնների խախտմամբ, երկրորդ՝ որ այդպիսի նախաձեռնությամբ պետք է հանդես գա պատասխանողը, և երրորդ՝ որ պատասխանողն իր այդ իրավունքից պետք է օգտվի մինչև գործով ապացուցման պարտականությունը բաշխելու մասին որոշում կայացվելը:

Այսպիսով, գործն այլ դատարանի քննությանը հանձնելու համար պարտադիր է վերը նշված երեք պայմանների միաժամանակյա առկայությունը:

Դատարանն արձանագրում է, որ վերոնշյալ երեք պարտադիր պայմաններից որևէ մեկը տվյալ դեպքում առկա չի եղել:

Դատարանը գտնում է, որ պատասխանողի գտնվելու կամ հաշվառման վայրն այլ դատարանի դատական տարածքում ընդգրկված լինելու փաստը բավարար չէ գործն այլ դատարանի քննությանը հանձնելու համար, այլ անհրաժեշտ է, որ մինչև ապացուցման պարտականությունը բաշխելու մասին որոշում կայացնելը պատասխանողն առարկի գործը տվյալ դատարանում քննելու վերաբերյալ:

Մինչդեռ, ՀՀ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը, հիմք ընդունելով այն հանգամանքը, որ պատասխանող էմմա Սաշիկի Ղազարյանը հաշվառված է Արմավիրի մարզ, գ. Ծիածան 4 փողոց, 24 տուն հասցեում, 20.06.2019 թվականի որոշմամբ գործն ըստ տարածքային ընդդատության ուղարկել է ՀՀ Արմավիրի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան»:

Թիվ ԵԴ/30128/02/18 քաղաքացիական գործը Վճռաբեկ դատարանում ստացվել է 16.08.2019թ.:

2. Կիրառելի իրավական նորմերը, պատճառաբանությունները և եզրահանգումը.

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի (այսուհետ նաև՝ Օրենսգրք) 21-րդ հոդվածի համաձայն՝ հայցը ներկայացվում է պատասխանողի հաշվառման (գտնվելու) վայրի, իսկ քաղաքացու՝ հաշվառման վայր չունենալու դեպքում՝ բնակության վերջին հայտնի վայրի առաջին ատյանի դատարան, եթե այլ բան սահմանված չէ սույն օրենսգրքով կամ Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով:

Օրենսգրքի 25-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ դատարանը տարածքային ընդդատության կանոնների պահպանմամբ իր վարույթ ընդունած գործը պետք է քննի ըստ էության, թեկուզև այն հետագայում դարձել է ընդդատյա այլ դատարանի:

Սույն հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ սույն օրենսգրքի 21-րդ կամ 22-րդ հոդվածով սահմանված ընդդատության կանոնների խախտմամբ վարույթ ընդունված գործը հանձնվում է այլ դատարանի քննությանը, եթե պատասխանողը մինչև ապացուցման

պարտականությունը բաշխելու մասին որոշում կայացնելն առարկում է գործը տվյալ դատարանում քննելու վերաբերյալ:

Նշված նորմերի վերլուծությունից հետևում է, որ ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր կանոնի համաձայն՝ հայցը ներկայացվում է պատասխանողի հաշվառման (գտնվելու) վայրի դատարան: Ընդ որում, օրենսդիրը սահմանել է նաև, որ քաղաքացու՝ հաշվառման վայր չունենալու դեպքում հայցադիմումը կարող է ներկայացվել պատասխանողի բնակության վերջին հայտնի վայրի դատարան:

Նշված ընդհանուր կանոնից բացառությունները սահմանված են ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 22-րդ, 23-րդ և 24-րդ հոդվածներով և վերաբերում են այլընտրանքային, պայմանագրային և բացառիկ տարածքային ընդդատությանը:

Հայցադիմումը վարույթ ընդունելիս, ի թիվս այլ հանգամանքների, դատարանը պետք է պարզի արդյոք ներկայացված հայցադիմումում պահպանվել են ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով սահմանված տարածքային ընդդատության կանոնները, և միայն այդպիսիք պահպանված լինելու դեպքում որոշում կայացնի հայցադիմումը վարույթ ընդունելու մասին:

Այդուհանդերձ, եթե դատարանը գործը քննելիս պարզում է, որ այն վարույթ է ընդունել ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 21-րդ և 22-րդ հոդվածներով սահմանված ընդդատության կանոնների խախտմամբ, ապա այդ գործը պետք է հանձնի ըստ ընդդատության: Ընդ որում, նշված դեպքում գործը ընդդատությամբ հանձնելու համար բավարար չէ միայն ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 21-րդ և 22-րդ հոդվածներով սահմանված ընդդատության կանոնների խախտմամբ գործը վարույթ ընդունելու փաստի առկայությունը, այլ անհրաժեշտ է նաև, որ պատասխանողը ներկայացնի իր առարկությունը՝ գործը տվյալ դատարանում քննելու վերաբերյալ: Պատասխանողն իր առարկությունները կարող է ներկայացնել ոչ թե դատավարության ցանկացած փուլում, այլ՝ մինչև դատարանի կողմից ապացուցման պարտականությունը բաշխելու մասին որոշում կայացնելը:

Ամփոփելով ամբողջ վերոգրյալը, հարկ է փաստել, որ

1. Քաղաքացիական գործն ի սկզբանե վարույթ է ընդունվել ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 21-րդ և 22-րդ հոդվածներով սահմանված ընդդատության

կանոնների խախտմամբ,

2. Պատասխանողը գործի տարածքային ընդդատության վերաբերյալ ներկայացրել է իր առարկությունները,

3. Առարկությունները ներկայացվել են մինչև դատարանի կողմից ապացուցման պարտականությունը բաշխելու մասին որոշում կայացնելը:

Միայն նշված երեք պայմանների միաժամանակյա առկայությամբ գործն այլ դատարանի քննությանը հանձնված լինելու դեպքում է հնարավոր փաստել, որ գործն ըստ ընդդատության ուղարկած դատարանը չի հանդիսանում այն պատշաճ դատարանը, որը տվյալ գործով պետք է իրականացնի արդարադատություն:

Վերը նշված պայմաններից որևէ մեկի բացակայությունը բացառում է գործը Օրենսգրքի 25-րդ հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված հիմքով ըստ տարածքային ընդդատության ուղարկելու իրավական հնարավորությունը:

Սույն դեպքում, Դատարանը (դատավոր՝ Ս. Երիցյան) վկայակոչելով ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 25-րդ հոդվածի 2-րդ մասի պահանջները, գործն ըստ տարածքային ընդդատության ուղարկելու մասին 20.06.2019թ. որոշումը, ըստ էության, կայացրել է ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 25-րդ հոդվածի ոչ թե վկայակոչված, այլ նշված հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված իրավակարգավորման համատեքստում:

Նման եզրահանգումը բխում է գործի փաստական հանգամանքներից և դատարանի կողմից 20.06.2019թ. կայացված որոշման պատճառաբանություններից:

Մինչդեռ, քաղաքացիական գործն ըստ տարածքային ընդդատության ուղարկելու մասին որոշումը ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 25-րդ հոդվածի 4-րդ մասով կայացնելու պայմաններում Դատարանը գործն այլ դատարանի քննությանը հանձնելու մասին որոշումը կայացրել է առանց պատասխանողի կողմից տվյալ գործի տարածքային ընդդատության վերաբերյալ ներկայացված առարկության, որը ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 25-րդ հոդվածի 4-րդ մասի հիմքով, հանդիսանում է պարտադիր պահանջ՝ նման դատական ակտ կայացնելու համար:

Ամբողջ վերոգրյալը փաստում է այն մասին, որ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Ս. Երիցյանի կողմից գործն այլ դատարանի

քննությանը հանձնելու մասին 20.06.2019թ. որոշումը կայացվել է ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 25-րդ հոդվածով նախատեսված վերը թվարկված՝ պատասխանողի կողմից գործի տարածքային ընդդատության վերաբերյալ առարկություն ներկայացնելու պահանջի բացակայության պարագայում, որպիսի հանգամանքը բացառում է գործը Օրենսգրքի 25-րդ հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված հիմքով ըստ տարածքային ընդդատության ուղարկելու իրավական հնարավորությունը:

Վերոգրյալ իրավական և փաստական վերլուծությունները թույլ են տալիս եզրակացնել, որ թիվ ԵԴ/30128/02/18 քաղաքացիական գործը ՀՀ Արմավիրի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին ըստ ընդդատության հանձնելու համար անհրաժեշտ փաստական և իրավական հիմքերը բացակայում են, ուստի թիվ ԵԴ/30128/02/18 քաղաքացիական գործը պետք է հանձնել Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի քննությանը:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալ իրավական և փաստական վերլուծությունները, և ղեկավարվելով ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածի 2-րդ մասով՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց Ի

1. Թիվ ԵԴ/30128/02/18 քաղաքացիական գործով իրավասու դատարան համարել Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը:
2. Սույն որոշումը և թիվ ԵԴ/30128/02/18 քաղաքացիական գործի նյութերը ուղարկել Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան:
3. Որոշման մեկ օրինակն ուղարկել նաև Արմավիրի մարզի առաջին ատյանին ընդհանուր իրավասության դատարան:

ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ

ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՐ

ՄԱԱՄԻԿՈՆ ԴՐՄԵՅԱՆ